

03048

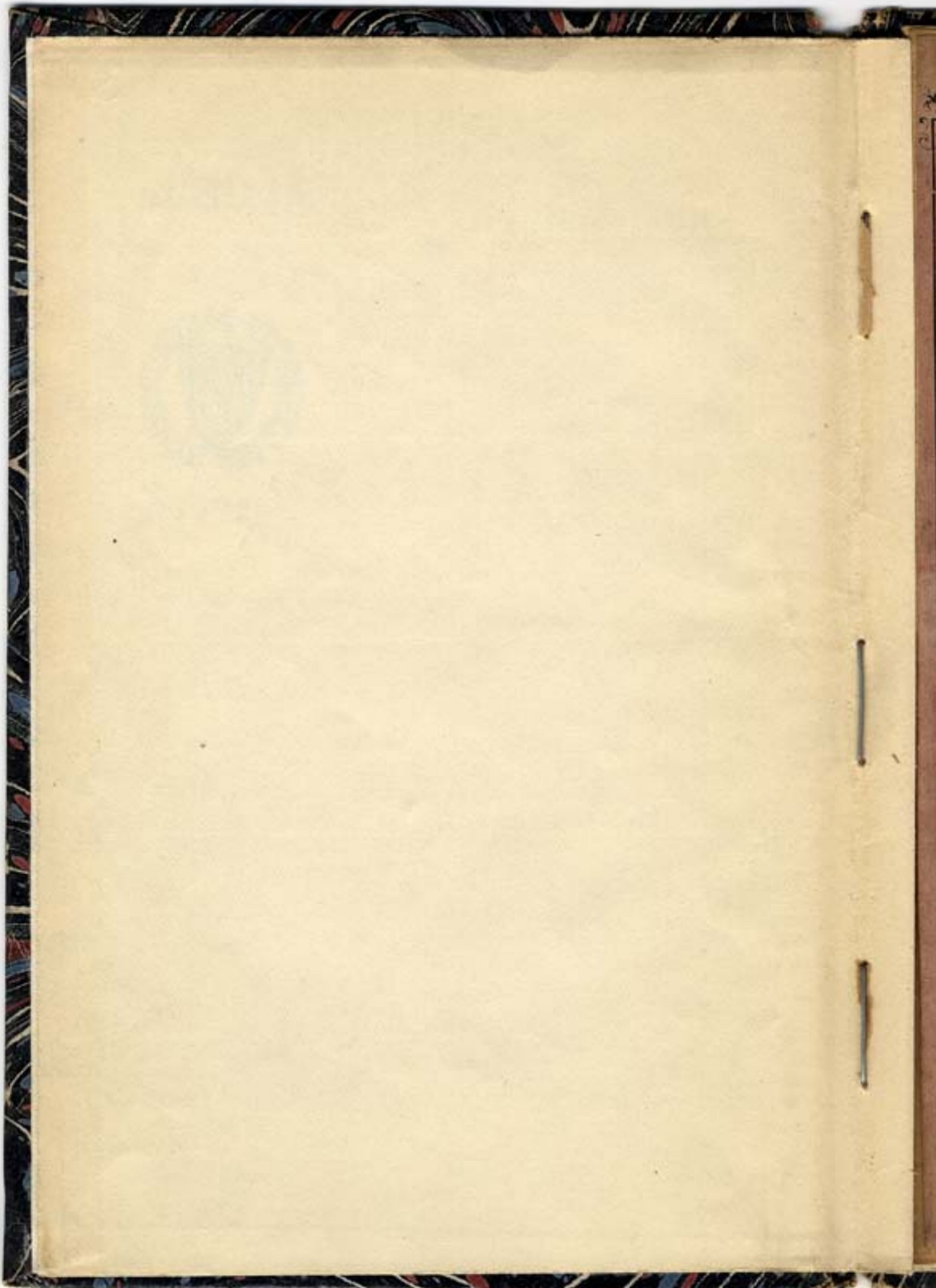
P. 06
Ex A
(Ref., smetr.)

B 1892/44

E. I.

S

152

H

HUFVUDSTADENS

SOTARE-MYSTERIER

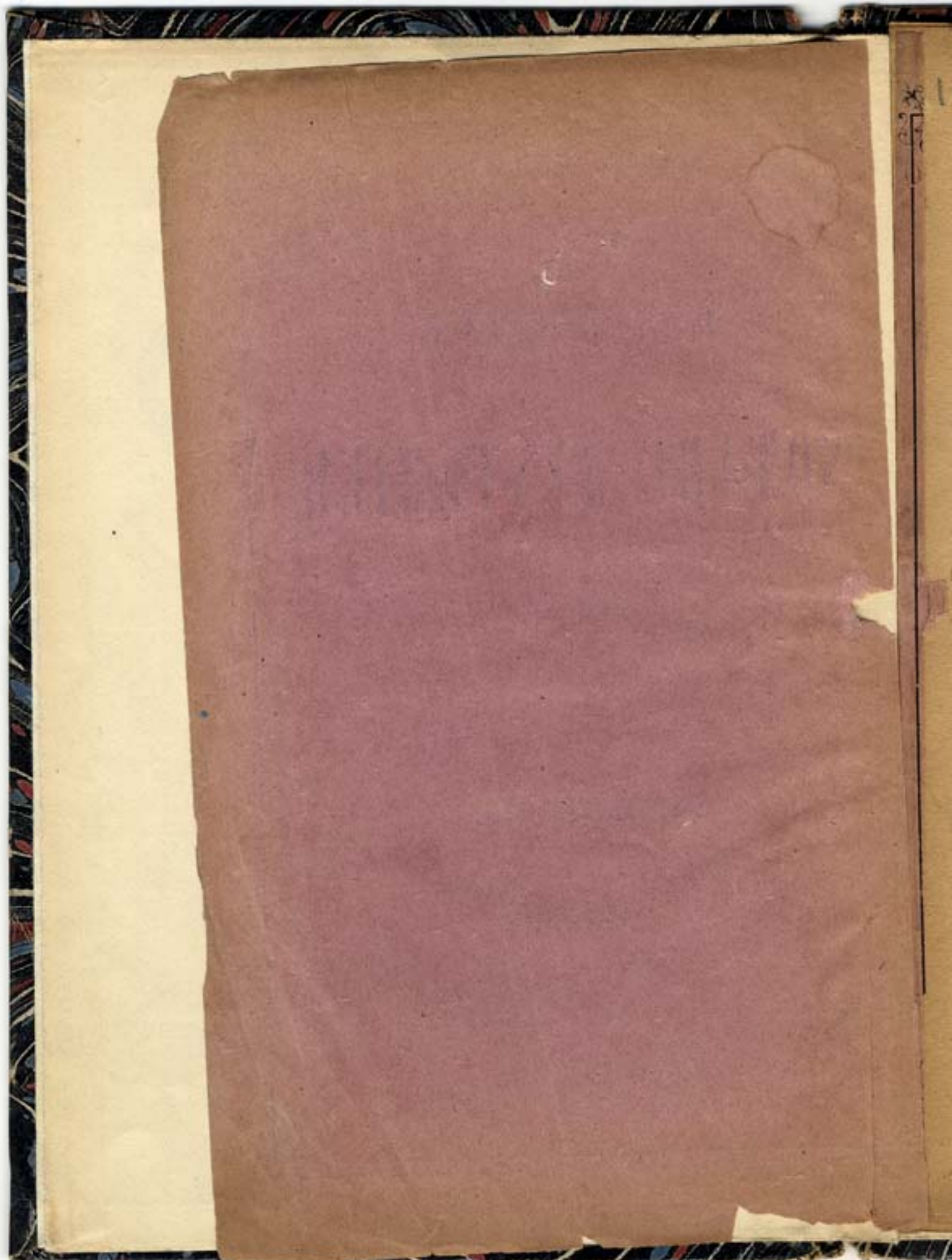
TECKNADE

AF

EN SAKKUNNIG.

STOCKHOLM.

1872.

HUFVUDSTADENS
SOTARE-MYSTERIER

TECKNADE

AF

EN SAKKUNNIG.

STOCKHOLM,
1872.

STOCKHOLM, J. W. SVENSSONS BOKTRYCKERI, 1872.

Första Afdelningen.

Sednare tiders näringslagstiftning har, såsom bekant är, lossat de allra flesta af det gamla skråtvångets band. Med några få undantag, är nu hvarje medborgare berättigad att försörja sig med hvad yrke eller näringsfång han behagar.

Ett bland de få undantagen är skorstensfejareyrket, hvilket, då det genom 1846 förordning lossades ur skråtvånget, deremot underkastades ett långt värre ondt: polistvånget. Åtminstone här i hufvudstaden är detta tvång af särdeles tryckande beskaffenhet och till mehn såväl för soteriyrkets utöfvare, som för stadens talrika fastighetsegare.

Kan man väl i närvarande tid tänka sig något mera afvita, än att polismyndigheten, såsom ett slags under densamma lydande tjänstemän, eller rättare sagdt af denna myndighet beroende nådehjon, tillsätter, för några månader i sender, de personer, hvilka skola leda arbetet vid våra skorstenars, kakelugnars och spislars rensande från sot.

All polismyndighet har det felet med sig att vilja lägga näsan i allt och att inkräkta på medborgarens bestämmelserätt, äfven i de fall der lagen icke sådant tillstädjer. I ordningens intresse, *naturligtvis*, tillåter den oss icke att i hvad butik som helst dricka ett glas öl eller

sodavatten, icke heller att under en aftonsångsgudstjenst spela ett parti biljard eller käglor, ej ens utom stadens tullar, och dess hemliga spioner följa med en af de flesta icke anad eller väntad uppmärksamhet alla våra göranden och låtanden, samtalen med våra vänner på källare, schweitzerier och andra allmänna platser och så vidare. Den bestämmer antalen af spisqvarter och ölförsäljningsställen, den utfärdar intyg öfver hvilka, som äro nog skickliga och pålitliga uti att iskänka lilla supen och toddyn m. m. Den utfärdar åkare-, stadsbuds- och sotaretaxor; den bestämmer längden på harpluftdamernas kjortlar och censurerar pjeserna för våra teatrar.

Denna myndighet, med en så faderlig hand, ehuru alltför sträng och godtycklig i sin tillämpning, tillsätter och kasserar nu efter godtfinnande sotare inom hufvudstaden genom utdelande af förordnanden på viss tid eller tills vidare, och genom en af densamma utfärdad taxa, samt olämpliga bestämmelser i öfrigt, tvingar den våra förut alldeles för tungt beskattade fastighetsegare att årligen betala minst dubbelt så mycket för sotningen, som skulle blifva händelsen om detta yrke lemnades full frihet.

Mången trodde att den af Öfverståthållare-embetet den 25 April 1871 utfärdade och från den 1 sistlidne Oktober gällande taxa i *allmänhet* skulle medföra lindring i husegarnes sotningskostnader; man trodde detta så mycket hellre som herrar sotare då gjorde ett strejk-

försök, som kostade *embetet* för ett par af dem samt *tårar* och *afbön* för några, deribland herr Braun inom Klaratrakten.

Vid detta tillfälle visade sig äfven huru en svensk polismästare anser sig böra utöfva sitt embete. Dystra i hågen stodo de "svarta bröderna" vid den heliga inquisitionens skrank och afhörde — med ett enda undantag — helt snopna och nedtyngde under bördan af sina synder (mörka gerningar) med bäfvan herr polisintendenten Sundströms straffpredikan med thy åtföljande klubbslag. Inför en svensk polismästare är det tillåtet att hafva rätt, blott man tiger dermed och låter honom efter sitt godtycke förordna. Mot hans beslut finnes visserligen en *appel* stadgad på *papperet*, men i *verkligheten* kan man genom att klaga öfver polismyndighetens åtgärder endast vinna ett kungligt sigill till bekräftelse på samma myndighets välvisa och rättvisa åtgöranden, hvilket nöje kostar en liten nätt charta cigillata på minst tretton riksdaler. Så har det åtminstone tillgått under nu varande öfverståthållarens embetstid.

Men till saken igen. Som sagdt är, allmänneligen troddes det att den nya taxan skulle medföra några väsendtliga nedsättningar till förmån för fastighetsegarne; men det har nu visat sig att detta var ett misstag, ty endast egarne af större fastigheter hafva vunnit några *små* fördelar, hvaremot taxan är i hög grad, och mer än förut, obillig för egarne af mindre fastigheter.

Såsom en orimlighet förekommer i det nya sotarereglementet, bland annat, att köksspisar skola fortfarande sotas hvarje månad. Hvar och en inser dock lätteligen huru obehöflig en så ofta förekommande sotning är med de nuvarande jernspisarne. En utredning häraf skall ådagalägga sanningen af vårt påstående.

Genom en kungörelse af den 24 Februari 1815 (således 57 år sedan), bestämde Öfverståthållare-embetet att sotning i spisar skulle ega rum en gång i hvarje månad. Men hvilken förändring har icke sedan inträffat i afseende å eldstäderna. För det första har en mängd nya hus blifvit uppförda, hvilka enligt sednare tidens byggnadsförordning skola hafva särskilda rökrör för hvarje eldstad, i stället för att förr flera spisar hade en gemensam rökutgång eller skorsten. Detta oakadt eldningen då skedde omedelbart å ärilen eller spiselhällen. För ett halft sekel sedan bryggdes och bakades det i flertalet hushåll. Äfven tvätten sköttes då allmänt hemma och vid strykningen eldades riktiga stockbrasar och företrädesvis med grofva knubbar, hvilka ej kunde användas i kakelugnarne, emedan de voro omöjliga att såga och hugga.

De nu nästan allmänt brukliga jernspisarne äro deremot så konstruerade, att röken först skall passera rundtomkring i spiseln samt derefter genom plåtröret, hvilket vanligen sträcker sig ofvan spjället, in i sjelfva skorstenen.

Om man håller plåtröret fritt från betyd-

ligare sotbildningar, hvilket lätt låter sig göra genom att ett par gånger i månaden rensa det-samma, så uppstår ganska ringa sotbildning i den öfver spjället belägna skorstenen. Hvilken som helst kan härom öfvertyga sig genom att vid hvarje sotning taga vara på det sot, som då finnes hafva samlat sig. Dervid bör likväl ej tagas i betraktande den falaska, som samlar sig ofvanpå den så kallade spjellbottnen, emedan denna aska hvarken hindrar rökens framträngande eller kan åstadkomma skorstenseld; *ty askan kan icke gifva näring åt elden.*

Såsom bevis på obehöfligheten af de tätta sotningarne i spiselskorstenar, kunna vi anföra:

1:o att det nya reglementet innehåller, att kakelugn hvori matlagning icke sker, sotas endast då det fordras för rökens obehindrade afledning. Om det således obehindradt röker ut i femtio år behöfver man ej låta sota kakelugnen, hvars rör dock har endast 6 à 7 tums vidd, och hvilken eldas två à tre gånger dagligen 7 à 8 månader om året. Visserligen gifver den ingen mat-imma upp i rökröret; man påstår nemligen att mat-imman skall göra sotet fast och brännbart. Detta är likväl en falsk uppfattning, ty den imma, som uppstiger från kokkärnen, kommer aldrig upp i skorstenen, af det enkla skäl, att imman, som är tyngre än röken, stiger så långsamt att den hinner afdunsta (förtorka) i följd af värmen från spisel. Skorstenseldar uppkomma lättare i spisar hos snickare och skräddare, af orsak att man för yrkets behof

underhåller en s. k. pyrning med spånor eller några få vedpinnar i taget. En jemn frisk eldning åstadkommer deremot mindre sotbildning, emedan luftdraget derunder är starkare. Skorstenarne vid våra fabriker och ångqvarnar med flere maskinverkstäder, der sotning aldrig kommer ifråga, lemna härpå ett tydligt bevis.

2:o att i våra landsortsstäder sotning af köksspisar, med undantag af hos bryggare och bagare samt utskänkningsställen, förekommer endast 4 eller högst 6 gånger om året, oaktadt, såsom vi veta, byggnaderna i de mindre städerna till stor del äro af trä.

3:o att det nya reglementet, som trädde i verkställighet den 1 Oktober förlidet år, på sätt och vis medgifver att längre mellanskof för sotningarne kan få ega rum, nemligen om sotaren vill åtaga sig den risk, som i händelse af eldfara kan uppstå. Men hvad är väl naturligare, än att sotaren ej härpå vill ingå, ehuru han vet sig kunna göra det utan risk; ty han vill ej, såsom hvar och en lätt kan förstå, minska sin inkomst.

At det ofvan sagda framgår, att om det före jernspislarnes uppkomst var ett behof att sota hvarje månad, så kan det numera ej vara behöfligt mer än högst hvar tredje månad. Huru ofta förekommer det icke för öfrigt att sotaren får till svar: "den här gången behöfs ej sotas, vi elda så litet i spiseln". Dylika svar hafva stundom förekommit tre å fyra gånger å rad på samma ställe. Sotaren får likväl ej taga

ett sådant svar för godt, utan måste "för syns skull" sota, om det än icke finnes något sot att botrensa, och hyresvärden måste betala för ett arbete, som icke behöfde uträttas och som i verkligheten ej utfördes. Det är ju sålunda en löjlighet att sotningsarbetet förrättas blott och bart för det att sotareförordningen föreskrifver det. Ingen bryr sig emellertid om att undersöka huruvida det verkligen är nödvändigt eller ej. Måne det dock ej vore en viktig sak för såväl husegare som hyresgäster, hvilka få sina kök och trappor onödigtvis nedsnuskade med sot och orenlighet, att utröna huruvida detta täta sotningsarbete är af behovet påkalladt och om det ej till en ganska stor del är ett charlataneri, ett privilegieradt beskattningssätt till förmån för några få personer.

Man kan här af finna, hvilka olägenheter ett dumt reglementerande kan medföra; ty verkställdes sotningen af köksspislarne en gång i kvartalet, så skulle denna del af sotningsarbetet nedgå till en tredjedel af hvad derför nu betalas.

Vi hafva ofvan klandrat att Öfverståthållareembetet har makt att till och afsätta sotare. Låtom oss nu undersöka olägenheterna här af, dels för idkarne af detta yrke, dels ock för fastighetsegarne.

Vi hafva alla sett de små svarta murrarne, alla hundars förargelse och vår tidigaste barnålders förskräckelse, och i pojkåren har man

måhända en och annan gång, vid något mindre vänligt känsloutbyte, varit nära deran att formera bekantskap med skrapan eller den svarta mössan. Huru många gånger hafva vi dock ej uti vårt innersta beklagat dessa små mörksens ufvar, när vi tänkt på deras svåra, halsbrytande, obehagliga och i alla händelser för helsen skadliga arbete. Men synnerligast ha vi beklagat dem derföre, att, allt detta oakadt, så få bland dem kunna efter genomgången lärotid erhålla en någorlunda hygglig utkomst för sin återstående lefnadsålder. Hvarje annan yrkesarbetare kan, när han känner sig dertill vuxen, börja att utöfva yrket för egen räkning, men detta är icke tillåtet för sotaren; ty polismyndigheten bestämmer huru många och hvilka som skola blifva delaktiga af ett fett brödstycke; de andra blifva fortfarande slafvar. Det mest orättvisa ligger dock deruti, att polismyndigheten till skorstensfejare stundom tillsätter personer, hvilka icke ursprungligen hafva lärt yrket, hvilka icke genomgått sotarelärlingens hårda praktiska skola. Mycken mannamån har gjort sig gällande vid tillsättandet af skorstensfejarebefattningarne och det är ingenting ovanligt att få se en äfventyrare med tvetydigt rykte tilldelas förordnande såsom skorstensfejare med inkomst af många tusen riksdaler årligen, under det personer, som lärt yrket, blifvit förbigångna; och enkor efter förutvarande sotare tilldelas höga pensioner, hvarigenom de kunna framlefva sina dagar i "sus och dus".

Blefve skorstensfejarerörelsen fri, såsom andra näringsfång, skulle täflan och konkurrens uppstå och detta skulle ovilkorligen blifva till fördel för fastighetsegarne, emedan dessa derigenom skulle få arbetet utfört för billigare pris samt det oaktadt med fullt ut lika mycken omsorg som nu. Dubbelt så många utfö- vare af yrket skulle då kunna hafva sin utkomst af de dryga summor, som nu inkasseras af nio med monopol försedde traktegare samt en f. d. ålderman och trenne pensionerade enkor.

Vi hafva här ofvan yttrat, att polismyndigheten stundom gifvit sotaremonopol eller privilegier åt äfventyrare med tvetydigt rykte; för att bevisa sanningen häraf skola vi i nästa afdelning lemna en karakteristik öfver de nuvarande sotarembetenas innehafvare och de pensionerade enkorna, efter trakindelningen, för hvilken vi här nedan redogöra.

Första Trakten

utgöres af Adolf Fredriks församling och den del af Clara församling, som begränsas af Barnhus-trädgårdsgatan, Drottninggatan, Mäster Samuelsgatan, Beridarebangatan, Hamngatan och Malmskilnadsgatan.

För denna trakt, som till den 1 Oktober sistlidet år innehades af enkan Westergren, är nu skorstensfejaren Dahlström tillsvidare förordnad.

Andra Trakten:

den återstående delen af Clara församling samt Kungsholms församling med den dertill hörande

del af stadens område, som är belägen utom Kungsholms tull. Innehafves egentligen af *sotareåldermannen Bergström*, men arrenderas med Öfverståthållare-embetets begifvande af *sotaren Braun*.

Tredje Trakten:

Jacobs och Johannis församling. Förestås tillsvidare af gesällen *Wiksten*, som pensionerar förra traktinnehafvaren *Brauns enka* med 1500 rdr årligen.

Fjerde Trakten:

Ladugårdslands församling med Djurgården i hela dess utsträckning innehafves af skorstensfejaren *Elander*, som tillika ombesörjer sotningen inom Kongl. slottet.

Femte Trakten:

Vestra och inre delarne af Nicolai församling, begränsade af Schultens gränd, Stora Nygatan, Kåkgränden, Kåkbrinken, Prestgatan, Tyska Stallplan, Baggensgatan och Bollhusgränden. Innehafves af *sotaren Meck*.

Sjette Trakten:

De östra och södra eller återstående delarne af Nicolai församling. Innehafves äfven af *Meck*, hvilken till den 1 Oktober 1871 ensamt hade denna trakt, men vid strejken passade herr *Meck* på att tillskansa sig äfven den vestra delen af staden. Detta för honom ut-

märkande karaktärsdrag skall blifva föremål för särskild behandling i den karakteristik, som kommer att egnas honom.

Sjunde Trakten:

Norra och östra delarne af Katharina församling, begränsade af Götgatan från Södermalmstorg, Stora Bondegatan, Södermanlandsgatan, Nya gatan, Nytorget och Stadsträdgårdsgatan till Hammarbysjö. Innehafves af sotaren *Söderling*.

Åttonde Trakten:

Norra delen af Maria Magdalena församling, begränsad af Götgatan, Högbergsgatan, Maria Qvarngatan, Sanct Paulsgatan, Timmermansgatan, Gamla Prestgårdsgatan och Pihlgrändens norra del samt derifrån söderut till Tantogatan; ytterligare utefter denna gata till dess kvarteret Tanto mindre vidtager, då gränslinien åtföljer gränsen emellan sistnämnde kvarter och kvarteret Krukomakaren Större. Förrestås af gesällen *Svensson*, som pensionerar förra traktinnehafvaren, enkan Charlotta Thunblom, med 1500 rdr årligen.

Nionde Trakten:

Återstående delarne af Katharina och Maria Magdalena församlingar. Innehafves af sotaren *Sundström*.

Andra Afdelningen.

Första Trakten:

Såsom redan är nämndt, innehades privilegiet på denna trakt af en enka vid namn Westergren. Hon blef vid cirka *tjugutvå års ålder* enka efter skorstensfejaren Westergren och har derefter i 26 å 27 års tid njutit inkomsten af soterirörelsen inom denna vidsträckta och lönande trakt. Denna inkomst var dock otillräcklig för det utsväfvande lefnadssätt hon förde, och oaktadt mannen vid sin död lemnade efter sig en ej obetydlig förmögenhet, måste enkan Westergren för några år sedan göra konkurs. Det fortgick likväl i "sus och dus" samt lefdes "herrans glada dagar" till dess polismyndigheten, förliden höst, genom sitt maktspråk, gjorde slut på enkan Westergrens tjugusjuåriga regering och beröfvade henne skrapan samt satte denna i handen på hennes verkgesäll, herr C. B. T. Dahlström. Att denne sjelf vid flere tillfällen blifvit skrapad inför polismyndigheten betydde ingenting, *då* vid tillsättningen, emedan man i anseende till strejken hade ondt om lämpliga sotaesubjekter, och dessutom fick nåd gå för rätt, därför att Dahlström har hustru och flere barn.

Denna trakt gifver i inkomst 18 å 19,000 rdr årligen, hvaraf Dahlström, enligt Öfverståt-

hållare-embetets beslut, skall lemna enkan Westergren 1500 rdr såsom pension eller årligt underhåll. Dör hon sotedöd torde väl dessutom anslås något att fukta hennes aska med.

Andra Trakten:

Här finna vi, såsom privilegierad innehafvare, f. d. sotareåldermannen C. G. Bergström. Denne erhö, i helt unga år, sitt privilegium genom giftermål med sotarenskan Nordgren, hvilken allmänt kallades "Sotare-Drottningen", i anscende till den öfverdrifna lyx hon utvecklade. Fastän herr Bergström haft en rundlig inkomst, har han trene gånger gjort ackord med sina kreditorer. Han åtnjuter nu en sorgfri ålderdom; ty enligt öfverenskommelse med herr F. A. Braun, hvilken innehafver Öfverståthållare-embetets förordnande att förestå denna trakt, bekommer herr f. d. åldermannen ett årligt arrende af 3000 riksdaler.

I sammanhang härmed måste vi orda något om nämnde föreståndare:

Herr Braun, hvilken vid sotarestrejken beskylldes för att vara uppviglaren eller upphofsmannen till bemålde strejk, väckte uppseende genom den särdeles sentimentalt teatraliska afbön han gjorde inför polismyndigheten, har börjat sin bana såsom bokhandelselev och sedermera försökt sig i åtskilligt annat intill dess att hans fader, f. d. klädesväfvaren och sedermera sotaren J. M. Braun kom på den idéen att införa sin son Philip i sotareyrket.

Med vederbörlig ceremoni ikläddes han oskuldens drägt, i form af en snöhvít sotarekostym, den han skulle försöka att nedsvärta. Man kom dock snart underfund med olämpligheten af detta arrangement och sotareuniformen utbyttes åter mot den civila drägten, och blef han fortfarande hemma hos pappa och mamma till dess den förre gjorde konkurs.

Braun den äldre sökte då, att för sin förhoppningsfulla son utverka Öfverståhållareembetets förordnande att förestå trakten under konkursutredningen; men, märkvärdigt nog, ansågs han ej dertill kompetent.

Unga Philip måste nu på nytt i "lära" för att förtjena sina "sotare-sporrar" och vinna gesällbref. Åran att utfärda detta tilkom sotaren Söderling i sjunde trakten, hvarifrån unga Philip efter ett par års gesälltid öfvertog arrendet af den trakt han nu förestår för ofvannämnde f. d. ålderman Bergström.

Denna trakt ger i inkomst cirka 20,000 riksdaler om året.

Tredje Trakten:

Här presiderar en enka på indragningsstat. Detta är enkan efter förutnämnde Braun den äldre. Hon har i flera år innehaft sotareprivilegium, dock under sednare tiden såsom pensionerad, på så sätt att hon uppbär 1,500 riksdaler pr år af den som förestår soterirörelsen inom trakten. Denne föreståndare är för

närvarande en gesäll med det ståtliga namnet Hugo Hjalmar Constantin Wiksten.

Man kan med skäl fråga hvad framtid det finnes för de hundratals lärlingar, hvilka slafva för det opraktiska skråets vidmakthållande, dessa stackars arbetare som förlora såväl sina fysiska som moraliska krafter under ett långt och förhoppningslöst arbete, då hufvudstadens polismyndighet till skorstensfejare antager personer efter godtfinnande utan att regelbundet välja dem bland yrkets utöfvare, och dertill kommer att enkor, hvilka ej förstå yrket, eller dervid kunna lägga hand, likväl af detsamma tillåtas draga jemförelsevis betydliga inkomster.

Ifrågavarande trakt gaf under förra årets sista kvartal en inkomst af 4,640 riksdaler, hvilket för år gör 18,560 riksdaler, kakelugnsotningen oberäknad.

Fjerde Trakten:

Här finna vi en af det äldre sotareskråets afkomlingar herr A. G. Elander, hvars fader i lifstiden innehade 5:te trakten och titulerades ålderman. Hvad var naturligare, än att sonen äfven skulle förskaffas ett sotaremonopol; man borde derföre ställa så till att han fick ärfva pappas rättigheter.

Emedlertid hade åldermannen äfven en dotter, hvilken ju ock borde försörjas. Hon blef gift med en herr Denckert, som genom åldermannen blef sotare i 4:de trakten.

Som det icke var lämpligt att herr Albert lärde yrket hos sin fader, emedan det värda embetet då möjligen haft skäl för någon anmärkning, så sattes han i stället i lära hos sin svåger, bemålde herr Denckert och iklädde en förfinad sotareuniform såsom skylt.

Efter ett halft års lärotid återkom herr Albert till "pappa" såsom fullbordad sotare efter att redan vid 21 års ålder hafva genomgått studierna för sitt yrke. Ej långt derefter tillträdde han efter fadren dennes trakt och en ganska betydlig förmögenhet. I känslan af den vigt ett embete och en förmögenhet gifver har herr Elander alltid visat sig på styfva linan och låtit förnimma att han är förmer än sina öfriga embetsbröder.

Han har äfven ådagalagt att han är af-färsman eller, måhända rättare sagdt, rentier (räntetagare) i större skala, samt dertill något diplomat.

Se här ett exempel på hans förmåga att se sig till godo:

Då sotaren Meck skulle tillträda 6:te trakten, hvilken han köpte af dåvarande sotaren Nordren, skulle herr Meck ställa borgen för sig, och vidtalade herr Elander att blifva borgensman. Denne ingick härpå, men stipulerade i sammanhang dermed, det mindre ridderliga vilkoret att Meck skulle till Elander frånträda sotningen inom Kongl. slottet, hvilken förut innehades af Mecks företrädare. Meck som var medellös måste finna sig i det hårda vilkoret.

Då Elander sedermera erhöll 4:de trakten, bestående af tvenne församlingar, Ladugårdslandet och Djurgården, behöll han likväl fortfarande sotningen inom slottet.

Såsom ett annat bevis på herr Elanders ädla och frikostiga sinnelag samt hvilka känslor han hyser för dem, hvilka genom sitt hårda arbete bidraga till förökande af hans förmögenhet, må framhållas, att år 1854, då en af hans arbetare plötsligen afled, fann herr Elander det med sin värdighet förenligt att requirera politidrängar, hvilka borttransporterade liket såsom en själfspilling. "Ju enklare, ju simplare"!

Såsom en egenhet hos denne man må anmärkas att han alltid anser sig förföljd af en skugga; men i olikhet med dem, hvilka tro sig se sin egen vålnad, finner han deremot i bemälde skugga endast "hälften" af sitt eget jag.

Herr Elanders årliga inkomst af soterirörelsen kan beräknas till 22,000 riksdaler.

Femte och Sjette Trakterna

innehafvas, såsom redan antydt är, af numera sotaren C. J. Meck, f. d. landtbrukare, f. d. hökare och f. d. källarmästare.

I flere år har herr Meck, som funnit inkomsterna af den förut innehafvande femte trakten icke fullt öfverensstämman med hans önsknin-
gar, fikat efter att åtkomma äfven den öfriga delen af staden inom broarna, utgörande sjette trakten. Ett, såsom herr Meck ansåg, lämpligt till-

fälle yppade sig vid sotarestrejken sistlidne höst. Dervid tillgick på följande sätt: herr Meek hade till sina yrkesbröder, i likhet med dem sjelfva, afgifvit sitt skriftliga och muntliga löfte på att ej förrätta något arbete förrän samtliga skorstensfejare erhållit godkännande å de af dem bestämda vilkor, eller de sig emellan på annat sätt öfverenskommit. Sotaren Holmgren, som då innehade sjetten trakten, var en af de tvenne sotare, hvilka vid strejken hade mod att stå fast vid öfverenskommelsen samt ej lät af feghet eller öfvertalande bringa sig till återtagande af sitt ord. Nu ansåg Meek tiden vara inne för genomdrifvande af hans länge närda plan. Han bröt den ingångna öfverenskommelsen och fick i Holmgrens ställe öfvertaga sotningen inom sjetten trakten. Då herr Meeks kamrater kommo underfund med löftesbrottet erinrade de honom om den ingångna öfverenskommelsen, om *hans namn och löfte*; men dertill svarade herr Meek helt lugnt, att hans namn och löfte vore ingenting att fästa sig vid.

Att Meek på förhand bestämdt sig för detta tillvägagående, synes deraf, att han som för sin förut innehafda trakt endast behöfde tre å fyra arbetare, hade i förväg ökat antalet till 10, på det han, när spekulationen gick i fullbordan, skulle vara kompetent att bestrida all sotning i staden inom broarna.

Ehuru skuggrik denna tafla än må vara, bör det dock icke fördöljas att Holmgren greps

så djupt af dessa förhållanden att han blef vansinnig och affördes till Konradsberg. Hustrun är ofärdig, men har likväl tre minderåriga barn att försörja. Som hon derjemte var husvill och stadd i yttersta fattigdom, hemställde polismästaren till herr Meck, huruvida han vore hugad att gifva något understöd åt Holmgrens hustru, men härpå ville ej Meck ingå. Då polismästaren med anledning häraf lät förstå att sjetten trakten kunde blifva anslagen ledig, förklarade Meck helt frankt, att som han uppgjort kontrakt med de fleste husegare inom denna trakt, så kunde ingen annan sotare derstädes existera.

Det blef dervid och herr Meck har genom sin riddeliga handling ökat sina inkomster till cirka 11,000 riksdaler pr år.

Sjunde Trakten:

“Det blifver stor glädje i himmelriket när en syndare sig omvänder och bättrar.” Detta visste herr Söderling, sedan några år sotare i denna trakt, och han fann derföre rådligt att blifva läsare, sedan han först å Långholmen undergått bestraffning för öfvervåld. Egentligen kakelugnsmakare till yrket har han från början ej lärt mer af soteriet än han kunnat inhemta under det han strykit landsvägarne omkring, likväl drillade han sig, genom sin skenhelighet, till sotarebefattningen i Hernösand, hvarifrån han avancerade till Upsala. Men nu vände sig hans diktan och traktan mot huf-

vudstaden. En viss rådman i Upsala, också läsare, tog herr Söderlings rekommendation om hand, reste hit till Stockholm och presenterade dem för dåvarande öfverståhållaren St. Jacob Hamilton, äfvenledes känd för att tillhöra det pietistiska partiet.

Detta sätt att söka en befattning var så praktiskt att Söderling framför flere andre kompetente medsökande erhöll anställning såsom sotare inom sjunde trakten.

Söderling var den egentlige uppvigglaren till den strejk, som förekom förliden höst, men fejt drog han sig tillbaka då hann fann stunden vara inne att svara för sina handlingar. Lik flere andra af de "sammansvurne" beqvämde han sig till att bedja om förlåtelse samt lofvade bot och bättring, hvarefter han fick kvarblifva vid befattningen. Emellertid är han, oaktadt sitt andliga sinnelag föga omtyekt inom sitt distrikt. Denna trakt lemnar en årlig behållning af 15 å 16,000 riksdaler.

Åttonde Trakten:

Monopolet för denna trakt innehafves af Charlotta Thunblom, enka efter sotaren Thunblom, hvilken öfverflyttade hit från Linköping och köpte sig till sotareprivilegiet, lik en annan handelsvara, af sotaren Lycke, för en summa af 6,000 riksdaler. Sina dryga inkomster har enkan Thunblom användt på ett föga värdigt sätt, synnerligast för en qvinna. Hon har tillbragt sitt lif i "sus och dus" utan att egna

nödig eftersyn åt sina arbetare. Det oaktadt har hon i flera år fått innehafva skorstensfejarebefattningen i denna trakt, men i Oktober månad sistlidet år blef hon, liksom öfriga sotarenskor, försatt på pensionsstat. Hon får nu hvila på sina lagrar och uppbär för sina ansträngningar 1,500 riksdaler årligen af sotaren Svensson, hvilken blifvit utlärd hos enkan Thunblom och nu förordnats att förestå befattningen. Inkomsten af denna trakt utgör 11 å 12,000 riksdaler pr år.

Nionde Trakten:

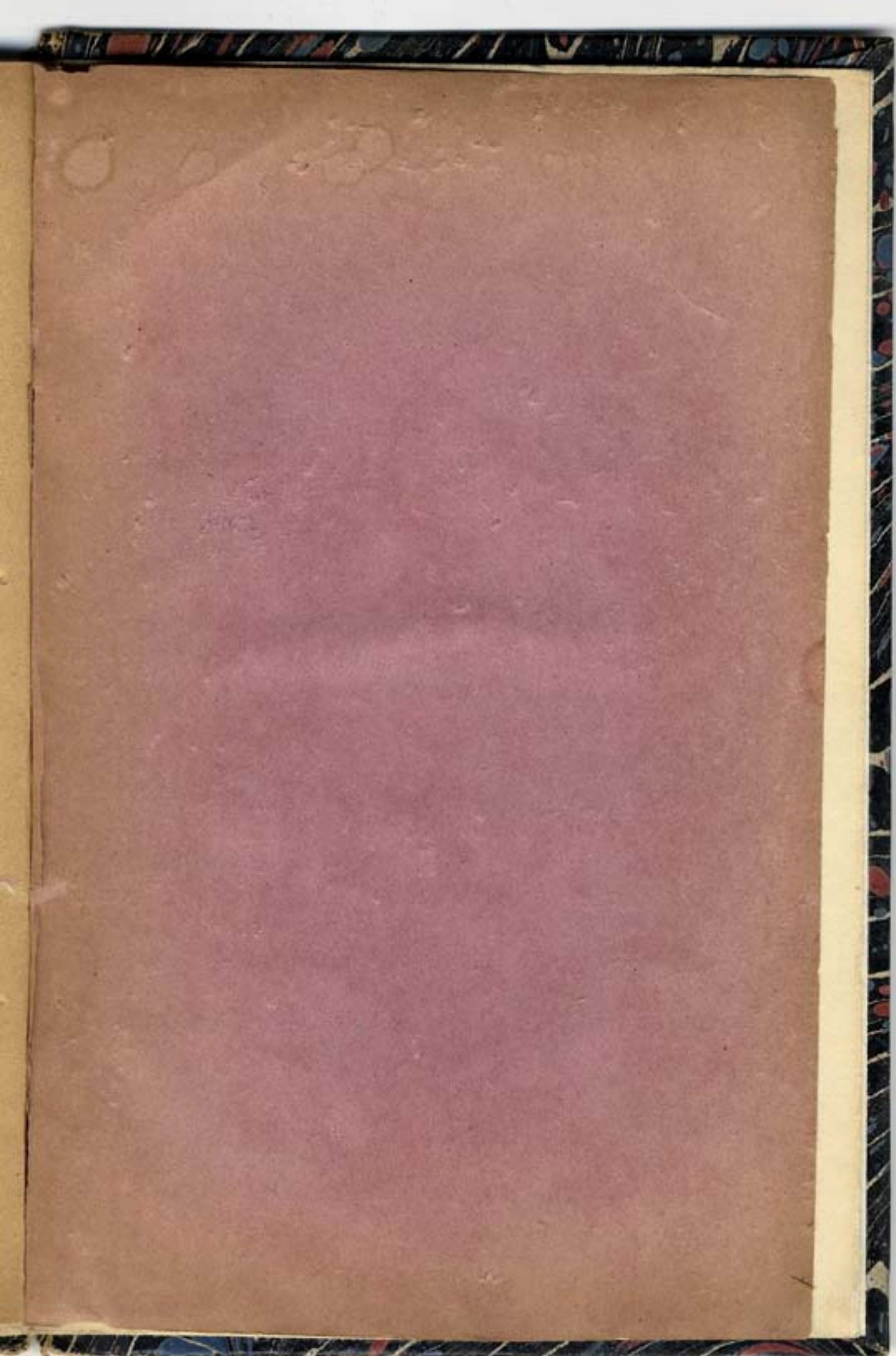
Sotaren i denna trakt, herr Sundström, är en af Söderling utexaminerad mästare. Sundström kom för omkring 9 år sedan till hufvudstaden såsom "förtviflad älskare", för att begagna hans egna ord. Han kom af en eller annan orsak att göra bekantskap med magister L., hvilken då var sysselsatt med att bilda en "christlig sångförening", hvori herr Sundström, som förut varit hornblåsare vid Wermlands fältjägare, jemväl vann inträde. Som man ej kan lefva af musik och kärlek, huru förtyflad denna sednare än må vara, ifrågasattes det arrangementet att herr Sundström skulle biträda med inöfning af noter, mot vilkor att sällskapet skulle sammanskjuta något litet till hans uppehälle; men herr Söderling, som för sina "bröder och systrar i christo" alltid ville visa sig liberal, förklarade att han ensam skulle draga försorg om Sundström.

Så skedde äfven; men det visade sig snart att instruktören blef herr Söderling för dyr, hvarföre denne föreslog sin protogé att låta inskrifva sig såsom lärling i sotareyrket (temligen mogen sotaregosse), så skulle han efter tre månader erhålla gesällbref, en heder som icke ens händt sjelfva mästaren.

Sundström fann förslaget godt; blef gesäll efter de trenne månadernas förlopp, samt derefter verkgesäll hos enkan Thunblom och praktiserade sig vidare till "mästare" i nionde trakten, der han nu har en årlig inkomst af 5 å 6,000 riksdaler.

Vi hemställa nu kort och godt till den tänkande allmänheten, om det kan sägas vara väl bestäldt med sotareväsendet i hufvudstaden? Svaret kan väl efter inhemtandet af dessa upplysningar icke blifva annat än nej. Vi kunna också tillägga att dessa mysterier blifvit blotade endast och allenast för att visa olämpligheten i det nuvarande systemet; men ingalunda för att klandra personerna, hvilka vi dock, såsom polismyndighetens nådebrödstagare, och för sakförhållandets belysning, ej kunnat skona mera än som egt rum.

Pris 25 öre.

